

Slagwerk Den Haag

Samenvatting inhoudelijk deel beleidsplan '13 – '16

1. Algemeen
  - 1.1 Missie en kernkwaliteiten
  - 1.2 Visie, ambities en doelstellingen 2013-2016
  - 1.3 Plaats in veld, pluriformiteit en samenwerkingsverbanden
  - 1.4 Innovatie
2. Globaal activiteitschema 2013-2016

Tekst/samenstelling: Paul Dijkema, Fedor Teunisse (2012)

1. Algemeen

1.1 Missie en kernkwaliteiten

Slagwerk Den Haag (hierna ook: SDH) is een gespecialiseerd slagwerkensemble dat door middel van een grote openheid en inventiviteit een actieve invulling weet te geven aan de muziek van nu. SDH stimuleert, initieert en produceert zeer diverse projecten, uiteenlopend van jeugdprogramma's tot multidisciplinaire voorstellingen, van internationale concertprogramma's tot educatieve projecten in de sloppenwijken van Cairo. Het weet flexibel in te springen op de snel veranderende concertpraktijk, en is mede daardoor zeer succesvol op nationale en internationale podia.

Slagwerk Den Haag behoort tot de eerste generatie ensembles die de muziekwereld bijna 35 jaar geleden hebben verrijkt en behoort al vele jaren tot de wereldtop binnen het nationale en internationale slagwerkercircuit. Het repertoire van Slagwerk Den Haag omvat de complete westerse slagwerkliteratuur, van Var.se, Xenakis, Cage en Stockhausen tot actuele componisten als Michael Gordon, Guo Wenjing en Steve Reich. Daarnaast ontwikkelt SDH voortdurend nieuw repertoire door een actief opdrachtenbeleid aan componisten zoals Michael Gordon, Yannis Kyriakides en Seung-Ah Oh, tot aan tot de jongste lichte componisten via laboratoriumprojecten i.s.m. het Koninklijk Conservatorium.

Het ensemble overleefde een bijzonder lastige periode 2005-2008 (waarin zijn subsidie met 70% werd verlaagd), dankzij een drietal strategische keuzes, die intussen zijn doorontwikkeld tot succesfactoren waarvan het ensemble nu nog steeds de vruchten plukt, namelijk:

- » flexibilisering in ensemblebezetting: alhoewel Slagwerk Den Haag in de kern een sextet is, speelt het in bezettingen van 2 tot 12 slagwerkers.
- » diversificatie en verbreding van de speelmarkt: het ensemble is zich expliciet gaan richten op verschillende deelmarkten en publiekssegmenten, waarop het inspeelt met toepasselijk aanbod.
- » communicatie: SDH weet het publiek bij zijn uitvoeringen te betrekken, door te kiezen voor creatieve en aansprekende presentatievormen.

Sindsdien hebben zowel de speellijst als de bezoekersaantallen een enorme vlucht genomen, in vergelijking met de meer gespecialiseerde 'niche' waarin het ensemble zich enkele jaren eerder bevond. De periode 2009-2011 heeft in het teken gestaan van het uitbouwen van de gigantische mogelijkheden, naar een breder publiek en groter speelcircuit, en naar de versterking van zijn internationale positie. SDH is zeer 'en vogue' geraakt als h.t ensemble dat het in eigentijdse muziek opvallend goed doet. Zonder in te boeten aan inhoudelijke kwaliteit heeft het ensemble creatief ingespeeld op kansen en sterk cultureel ondernemerschap getoond. Het succes van Slagwerk Den Haag in de afgelopen jaren was zelfs dermate, dat de te kleine organisatie het feitelijk onvoldoende kon beheren.

1.2 Visie & ambities 2013-2016

Geen content zonder context

SDH is zich gaan realiseren dat de traditionele manier van luisteren naar muziekuitsvoeringen aan slijtage onderhevig is en niet meer aansluit bij jongere generaties, en ook dat in de nieuwe muziek de muzikale inhoud 'pur sang' niet meer alleen leidend kan zijn om een publiek te betrekken en te overtuigen. Daarom heeft SDH de laatste jaren getracht om het luisteren nieuw leven in te blazen door aandacht te besteden aan de context of de vorm van een concert, en zo een aansprekende lading aan de beleving van de muziek toe te voegen.

Dit doen we door:

- » de juiste samenhang, communicatiewijze of 'twist' aan te brengen in een programma;
- » nieuwe presentatieformules te vinden door samenhang met dans of beeldende aspecten, door andere publieksofstellingen, of door de inherente vormkeuzes in de wijze van spelen en presenteren van muziekstukken.
- » het opzoeken van het snijvlak tussen diverse muziek- en kunstdisciplines. SDH blijkt bij uitstek geschikt voor niet-reguliere concertuitvoeringen, crossover- of mixed-music-festivals met pop-georiënteerd publiek, etc.

Deze aanpak gaf bovendien ruimte om niet alleen nieuwe opdrachtwerken te realiseren, maar om ook eerder gespeeld werk telkens te herpositioneren, en zo echt aan eigen repertoirevorming te bouwen.

Ook werd voor sommige opdrachtwerken de tijd genomen om uit een sterk concept een goede vorm uit te ontwikkelen, tot een veelzijdig succes en een wereldrepertoire, dat ons ijzersterk positioneert. Zo zijn het 'schoolbordenstuk' van Mayke Nas, Parade van Guo Wenjing, of Timber van Michael Gordon sterk van inhoud en van vorm, daardoor aansprekend, breed inzetbaar, en bovendien makkelijk mee op reis te nemen, en te promoten middels een sterke cd/dvd en met Youtube-previews.

Algemene doelstellingen 2013-2016

Op basis van de ervaringen in 2009-2011 constateert Slagwerk Den Haag dat er veel mogelijkheden liggen op interessante speelbeurten, activiteiten en samenwerkingsverbanden. Er is dus alle reden om de huidige activiteitenomvang in stand te houden. De belangrijkste wijzigingen voor de periode 2013-2016 betreffen dan ook niet zozeer de artistieke koers, maar men. de financieel-organisatorische randvoorwaarden.

Slagwerk Den Haag zal zich de komende jaren richten op de volgende algemene doelstellingen:

- » consolidatie van het activiteiten aanbod op ca. 75 concerten per jaar, en van de sterke positie op diverse speelmarkten, met een verdere versterking van de aanwezigheid in grotere zalen, op internationale podia, en in het kamermuziekcircuit.
- » verbreding en verjonging van het publiek door te blijven zoeken naar de juiste context voor elk programma.
- » verankering van SDH in stad Den Haag, en verankering van SDH als zelfstandig opererend ensemble in een netwerk van samenwerkingsverbanden met verschillende partners voor verschillende doelen.
- » versterking van de beheersorganisatie. De organisatorische basis van SDH moet fors verzaamd worden en de publiciteitsvoering uitgebreid.
- » verruiming en verbreding van de financiële basis. Niet alleen voor de noodzakelijke personele uitbreiding, maar ook voor het structureel integreren van projecten of bedrijfsonderdelen die tot nu toe projectgefinancierd waren (zoals het muziektheatrale aanbod, of internationalisering). Daartoe wordt aangestuurd op een cofinanciering door twee vaste overheidsfinanciers, en door verhoging van inkomsten uit particuliere fondsen en private financiers.

Met deze strategische keuzes wil Slagwerk Den Haag de randvoorwaarden creëren waarmee het ensemble met telkens een toepasselijk gediversifieerd aanbod wil kunnen inspelen op bijna alle kansen: zowel het kleine als grote speelfcircuit, voor gespecialiseerd en algemeen publiek, in reguliere zalen en op lokaties (bv. industriële complexen, of buiten- en zomerfestivals), met puur slagwerk en coproducties en crossovers en multidisciplinair, voor volwassenen en jeugd, lokaal en internationaal geprofileerd. Net als nu...

1.3 Plaats in veld, pluriformiteit, en samenwerkingsverbanden

Unieke positie

Slagwerk Den Haag neemt tussen de muziekensembles een volstrekt eigen positie in als de enige slagwerkspecialist met een continue focus op actuele gecomponeerde muziek. Het slagwerk is een jonge en dynamische discipline, die met zijn ongekeerde klankspectrum, zijn fysieke karakter en brede toepassingsmogelijkheden bij uitstek over de kenmerken beschikt om eigentijdse muziek te laten aansluiten bij de belevingswereld van een steeds groter publiek. SDH beschikt over een dynamische uitstraling die mede een uitvloeisel is van het feit dat het ensemble zich in loop der jaren continu heeft verjongd (de gemiddelde leeftijd van de spelers is momenteel 33). Daarmee verbindt het de frisse energie, de open geest en ook de uitstekende technische vaardigheden van jonge spelers met het behoud van artistieke identiteit, ervaringsdeskundigheid en de allerhoogste kwaliteit van het samenspel.

Samenwerkingsverbanden

Slagwerk Den Haag gaat de komende periode door als zelfstandig ensemble, dat zich echter verbindt in een netwerk van strategische samenwerkingsverbanden met deels lokale en deels landelijke partners, met daarnaast een versterkte international reikwijdte.

a) Inbedding in Den Haag

Nadat de gemeente Den Haag de terugkeer van Slagwerk Den Haag naar zijn geboortestad heeft bewerkstelligd met de financiering van een eigen studio, wil het ensemble zich daadwerkelijk wortelen in de stad en zich er op zoveel mogelijk wijzen vertakken. Daarbij moet worden gedacht aan de bestaande laboratoriumconstructie i.s.m. Korzo en Koninklijk Conservatorium, aan educatief beleid i.s.m. Koorenhuis, aan Haagse festivals (o.a. Dag in de Branding en Festival Classique), aan een verbintenis met lokale nieuwe-muziekpartners, aan publieksevenementen, etc.

b) ASKO|Schönberg en VocaalLab

SDH gaat een verbintenis aan met ASKO|Schönberg: een bundeling van Nederland's belangrijkste nieuwe-muziekensemble door de jaren heen, met het ensemble dat zich op dit terrein recent het sterkst heeft ontwikkeld en vernieuwd. Deze samenwerking bestond al eerder, maar wordt een nieuw en ander leven ingeblazen, met behoud van ieders eigen autonomie. Het richt zich o.a. op het spelen en laten ontwikkelen van specifiek repertoire met een grote slagwerksectie, het met dergelijk repertoire gezamenlijk bedienen van grotere zalen en van kansen op de internationale markt, op een gedeelde focus op de stad Den Haag, en meer praktisch op gemeenschappelijke musici, stagemanager en instrumentenbeheer, en gebruikmaking van elkaars complementaire slagwerkinstrumentarium.

SDH gaat ook een verbintenis aan met VocaalLAB: een bundeling van twee instellingen die beiden sterk zijn in aansprekende presentatievormen, die openstaan voor nieuwe vormen van eigentijds(e) muziek(theater) en veel speelkansen zien. SDH en VocaalLAB hebben in het recente verleden al regelmatig samengewerkt (o.a. Steve Reich, Prana van Peter Adriaansz, Baltasar van Claudio Baroni). Hoofddoel is het bereiken van jongere publieksdoelgroepen middels nieuwe en aansprekende vormen van muziek(theater). Samen is het mogelijk nieuwe markten aan te boren bij VO-scholen, schouwburgzalen, crossover-festivals, etc.

c) Deltaplan voor nieuwe muziek in Nederland; Huis voor de Nieuwe Muziek in Den Haag

De ontwikkeling en presentatie van nieuwe muziek behoeft een impuls en Slagwerk Den Haag kan daarbij een voorhoede depositie vervullen.

SDH is een van de partners in een landelijk overleg van ensembles, grote zalen en festivals die de nieuwe muziek tot hun kerntaak rekenen. Inzet is om te komen tot een nieuwe benadering voor de productie en afzet van hedendaagse gecomponeerde muziek, door het ontwikkelen van nieuwe, meerjarige programmaformats die een potentieel groot publiek aanspreken, die tenminste vier keer kunnen worden uitgevoerd, en waarin gericht aan publieksopbouw kan worden gewerkt.

Ook in Den Haag bestaat onder de naam Huis voor de Nieuwe Muziek een lokaal initiatief tot samenwerking van alle nieuwe-muziekpartners, waarbij SDH een spilfunctie kan vervullen.

d) Multidisciplinaire partners

Nog sterker dan voorheen al gebeurde zal Slagwerk Den Haag theatrale en beeldende projecten mede-ontwikkelen. Nu al liggen er meer of minder concrete plannen met dansgroepen Club Guy & Roni en NDT, kunstenaars Barbara van Loon, toneelgroep Orkater, mimemaker Boukje Schweigman en videomakers Arnoud Noordegraaf en Jellie Dekker.

e) Speelmarkten, podia en festivals

SDH richt zich met zijn enorm diverse aanbod op vele verschillende speelmarkten, bijv.: de kleine en (sterker dan voorheen) ook grote muziekpodia, vlakkevloerpodia, festivals, het kamermuziekcircuit, scholen / jeugd-circuit, buitenlokaties, musea, etc.

Met een aantal partners werkt SDH op meer regelmatige voet samen; zo is er m.i.v. 12/13 een eigen serie in Muziekgebouw aan t IJ, en vanaf 13/14 in Vredenburg, en blijft SDH een zeer regelmatige partner van Holland Festival, November Music en Dag in de Branding.

f) Internationaal

Het buitenland is voor Slagwerk Den Haag een groeimarkt waar SDH zich sterker kan profileren, met programma's waarbij telkens kan worden gekozen tussen het kwartet of sextet als basis. Nieuwe internationale kansen bieden zich aan dankzij een recente presentatiemogelijkheid op de Dutch Classical Music Meeting (oktober 2011), door strategische samenwerkingen (met bijv. ASKO|Schönberg of Ralph van Raat), en door het aanstellen van een agent voor de Noord-Amerikaanse markt.

Concreet is SDH uitgenodigd voor 'nieuwe' landen als Italië, Rusland, Zuid-Afrika, Mexico en voor herhalingen in Egypte en Argentinië.

1.4 Innovatie

Slagwerk Den Haag is in zijn aard, zijn doel, zijn werking, zijn inzet voor nieuwe componisten, slagwerkers en klanken, zijn actieve houding t.a.v. nieuw repertoire en nieuwe presentatievormen, zijn creatieve ondernemerschap, maar vooral zijn onderzoekende en open geest bij uitstek innovatief. Alles wat SDH doet speelt zich af in de nieuwste uitdrukkingsvormen van de hedendaagse muziek, en bij alles wat SDH doet besteedt het voortaan aandacht aan inhoud en vorm (waarbij inherent publieksaansprekende elementen zijn verweven). Dat alles komt voort uit een veranderde attitude die wellicht is te omschrijven als 'programmeren 2.0', waarbij artistieke integriteit dankzij een creatieve en open geest gelijk opgaat met publiekscansen en nieuwe invalshoeken.

SDH ontwikkelt structureel nieuw repertoire; regelmatig leiden deze SDH-opdrachten tot wereldwijde repertoirevorming elders, zoals recente opdrachtwerken van o.a. Mayke Nas, Michael Gordon en Guo Wenjing al hebben bewezen (alle wereldwijd tientallen malen gespeeld, ook door andere ensembles). Daarbij moet bedacht worden dat slagwerk in zijn wezen al innovatief is, omdat de rol van slagwerk t.o.v. andere muzieksoorten een heel fundamentele is voor de ontwikkeling van muziek, gezien de eindeloze nieuwe klankmogelijkheden en ook nieuw instrumentarium.

De repertoirevernieuwing geldt meer specifiek voor nieuw jeugd-aanbod: SDH laat speciaal werk schrijven voor de jeugd-doelgroep, hetgeen in de nieuwe muziek vreemd genoeg slechts sporadisch gebeurt.

SDH doet ook aan innovatie door de jongste generatie componisten en de nieuwe lichte slagwerkers

structureel en actief bij het ensemble te betrekken. Daarbij weet het ensemble een daadwerkelijke doorstroming te creëren van onderzoek & ontwikkeling in het (beschermde) laboratorium, via een nadere uitwerking met jonge spelers in Jong SDH (waardoor SDH actief bij het begeleiden van nieuwe componisten en slagwerkers), naar opname in het reguliere SDH-aanbod. Van daaruit werkt SDH aan het doorontwikkelen van nieuw repertoire tot een hoger niveau, met als resultaat wereldwijde successen.

Maar vooral is SDH innovatief op het gebied van nieuwe of andere presentatievormen. Het miniatuurslagwerkproject (met een geheel eigen, totaal afwijkende concertvorm) is daarvan een expliciet voorbeeld, maar ook voor 'reguliere' concerten worden vaak speciale presentatievormen en publieksoptellingen gecreëerd (zoals Timber), of elementen in de programmaopzet geïncorporeerd die het publiek betrekken (bijv. project Double Music). Ook door samenwerking met collega-kunstenaars (beeldende kunst, mime, etc.) en door crossovers ontstaan totaal nieuwe uitingen en vormen voor nieuwe doelgroepen.

Ten slotte getuigde SDH ook op ondernemingsgebied van een innovatieve geest, door zich zelf na de eerdere 'subsidieklap' te heruitvinden en uit te groeien tot het meest uitvoerende eigentijdse-muziekensemble. Vanzelfsprekendheden (als vaste samenstelling, bekende speelmarkten, reguliere manier van programmeren) werden bewust losgelaten, met succes als resultaat.

2. Globaal activiteitschema 2013-2016

De komende seizoenen zal het volgende raamwerk gelden als algemene basis voor het activiteitenpakket van Slagwerk Den Haag:

- » Jaarlijks minstens 1 eigen project voor slagwerksextet in klein- c.q. grootschalig circuit, met 3-5 uitvoeringen. Een belangrijk deel hiervan zal worden ingevuld middels programmaformats, die beogen aan te tonen waar componeren over gaat, en die inhoudelijke thema's koppelen aan voor publiek herkenbare vormen. Voorbeeld: project Double Music; andere programmaideeën worden ook ingevuld in overleg met zalen.
- » Minstens 1 grootschalig samenwerkingsproject met ASKO|Schönberg, hetzij met een vooraf geformuleerd aanbod, hetzij door incidenteel samen in te springen op (inter)nationale kansen. Ook worden hierbij regelmatig studenten betrokken. Frequentie 3-5 concerten p.jr. in grote zalen.
- » Daarnaast samenwerkingsprogramma's met andere musici voor de grote zaal, zoals met Ralph van Raat of t.b.v. de Zaterdagmatinee. Gemiddeld 2 concerten per jaar men. in het grote speelfcircuit.
- » Minstens 1x per jaar een muziektheatraal programma. Concrete voornemens: een tweede samenwerking met Club Guy & Roni, tweede aflevering van Seung-Ah Oh's muziektheatercyclus, een samenwerking met Via Berlin en Ragazze Kwartet, een beeldend muziekproject van Maarten Altena. Aantallen en speelfcircuits zullen bijzonder sterk variëren (5-30x per jaar), maar gemiddeld 10-15x per jaar. Daarnaast zal SDH regelmatig coproduceren met andermans initiatieven (gemiddeld ook ca. 5-10 uitvoeringen per jaar).
- » 2-3x per jaar afleveringen van KOnStruct. in Korzo, exclusief eventuele uitvoeringen elders of met Jong SDH, zoals 3x p.jr. Smart Project Space, MuzyQ, of de eigen Haagse studio.
- » 1x per twee jaar een nieuwe jeugdvoorstelling die twee seizoenen wordt doorgespeeld; jaarlijks gemiddeld 20 uitvoeringen of zelfs meer, in alle drie de speelfcircuits. In 12/13 eenmalig een vrolijk feestprogramma In de Gloria, daarna in 13/14 en 14/15 een nieuw jeugdprogramma met speciaal gecomponeerde muziek door Bart de Vrees.
- » 1x per twee jaar een nieuw programma voor de kamermuziekmarkt, dat 5x per jaar wordt gespeeld. Vooralsnog kan de programmaformule Drie worden gehandhaafd. Waar mogelijk wordt ook ingespeeld op waar in dit circuit behoefte aan is.
- » Extra inspanningen in Den Haag met publieksvoorstellingen en op het gebied van educatie.
- » De praktijk leert dat SDH jaarlijks veelvuldig wordt uitgenodigd voor of kan inspelen op allerlei wensen, kansen en losse projecten. Dit is een belangrijk maar vooraf moeilijk te 'sturen' aandeel van de SDH-activiteiten met ca. 15 concerten per jaar.
- » In internationaal verband aansturen op een eerste Amerikaanse tournee in 13/14 en voorts werven wat er maximaal mogelijk en financieerbaar is. Jaarlijkse educatieve activiteiten in Egypte.
- » Gemiddeld 5x per jaar compositieopdrachten. Eerste richtpunten o.a.: Double Music (programma met 7 composities door telkens 2 samenwerkende componisten), een gezamenlijke opdracht aan David Lang met ASKO|Schönberg, en international opdracht voor Zaterdagmatinee in 14-15 in samenwerking met eveneens ASKO|Schönberg of Ralph van Raat.
- » 1x per jaar een cd-uitgave.